

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum 10 augustus 2020
Betreft Advies betreffende seoulvirus bij gehouden ratten

Geachte [redacted], geachte [redacted],

Seoulvirus is een virus dat voor kan komen bij ratten en dat ook op mensen kan worden overgedragen (een zoönose). Een deel van de mensen wordt daarvan ziek, een klein deel zelfs ernstig ziek. Sinds 2016 is een dergelijke seoulvirusinfectie bij 5 ernstig zieke patiënten in Nederland aangetoond. Deze patiënten hadden allemaal contact gehad met tamme huisdierratten of voederratten. Bij een aantal van deze ratten is een besmetting met het seoulvirus ook aangetoond.

Begin 2018 ontving u van het RIVM een brief (0001/2018 AT/HvdK/AJ) waarin een advies was opgenomen om nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van dit virus onder gehouden rattenpopulaties. Het RIVM heeft in 2018 en 2019 onderzoek uitgevoerd naar de mate waarin het seoulvirus voorkomt bij gehouden ratten in Nederland (zie bijlage 1). Bij alle geteste typen houderijen (commerciële (voeder)rattenfokkers, zogenaamde ratteries en particulier gehouden ratten) zijn ratten besmet met het seoulvirus gevonden. De bevindingen uit het onderzoek, in combinatie met de epidemiologische situatie, zijn aanleiding voor de hierna beschreven RIVM-adviezen.

Verbeteren van voorlichting

Voorlichting kan bestaan uit informatie over het vóórkomen van het seoulvirus, gezondheidsrisico's van het seoulvirus en mogelijke maatregelen om transmissie van dit virus te voorkómen, waaronder preventieve hygiënische maatregelen. Publieks- en bedrijfsvoorlichting zou kunnen worden opgezet in samenwerking met o.a. het Platform Verantwoord Huisdierenbezit, het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG), DIBEVO/dierenwinkels, de diverse platforms/fora van de rattenbezitters en dierenartsen. Daarnaast is te overwegen om extra informatie aan (huis)artsen te verstrekken over het vóórkomen van het seoulvirus in gehouden rattenpopulaties in Nederland.

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683
T 030 274 9111
info@rivm.nl

Ons kenmerk
0027/2020 LCI/JvD/hvdK/to

Behandeld door

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Bijlagen

1. Brieffrapport Onderzoek prevalentie Seoul bij gehouden ratten
2. Uitwerking experimenteel transmissieonderzoek

De folder die gebruikt is voor het onderzoek naar rattenpopulaties kan worden aangepast naar een digitale voorlichtingsfolder.
Geschatte kosten: valt binnen de huidige budgetten van de centra LCI en Z&O van het CIb.

Datum
10 augustus 2020

Ons kenmerk
0027/2020 LCI/JvD/hvdk/to

Verbeteren naleving Besluit houders van dieren

In het Besluit houders van dieren worden o.a. criteria en eisen aangegeven over het hobby- of bedrijfsmatig houden van dieren. In het laatste geval is er een verplichting om de locatie waar de dieren worden gehouden te registreren.

Uit het brononderzoek bij de zieke patiënten en het onderzoek naar het voorkomen van het seoulvirus onder gehouden rattenpopulaties is gebleken dat deze registratie grotendeels niet plaatsgevonden heeft. De redenen hiervoor zijn diversen zoals de (on)bekendheid met het Besluit, de interpretatie daarvan en het minimale toezicht en handhaving van de NVWA op dit domein.

Te overwegen is de naleving te stimuleren door betere informatie aan de rattenhouders te verstrekken en de toezichtsdruk door de NVWA te verhogen.

Experimenteel transmissieonderzoek

Om effectieve interventie maatregelen te bepalen, is meer kennis nodig over transmissieroutes van ratten naar mensen en tussen ratten onderling. Uit eerder onderzoek van het RIVM bleek dat van de 20 seoulvirus-positieve ratten er 12 een positieve speekselswab hadden, 8 een positieve fecesswab en dat bij 3 de urine positief was.

Vervolgonderzoek zou meer duidelijkheid kunnen geven over de hoeveelheid virus in de verschillende lichaamsvloeistoffen en welke transmissieroutes het meest risicovol zijn.

Er is een opzet gemaakt om te testen welke rol aerogene transmissie zou kunnen spelen. Dergelijk onderzoek is relatief tijdrovend en duur.

Geschatte kosten: tussen de 125.000 en 150.000 euro (zie bijlage 2).

Praktisch transmissie-onderzoek.

Uit overleg over de ervaringen van een van de deelnemende fokkers zijn mogelijke interventie maatregelen naar voren gekomen die op een bedrijf kunnen worden genomen om transmissie binnen een dergelijk bedrijf te beperken. Deze interventie maatregelen zouden ook op andere positieve bedrijven kunnen worden getest.

Er zijn 2 andere positieve bedrijven geïdentificeerd die gevraagd kunnen worden deel te nemen. De maatregelen zoals bij het eerder genoemde bedrijf zouden worden geïmplementeerd en de invoer van dieren wordt geregistreerd. Periodiek (0-meting, ½ jaar, 1 jaar) worden er dan steeds tien volwassen ratten getest. Dit laboratoriumonderzoek kan bij het RIVM plaatsvinden.

Geschatte kosten: tussen de 50.000 en 60.000 euro.

Gezien de epidemiologische situatie in Nederland (5 gemelde ziektegevallen sinds 2016) acht ik het momenteel niet proportioneel om te investeren in dergelijk relatief duur en complex experimenteel transmissieonderzoek. Om toch een beter inzicht te krijgen in praktische interventie maatregelen in houderijen raad ik u daarom aan om opdracht

te geven voor de uitvoering van een praktisch transmissieonderzoek zoals hierboven kort beschreven. Hoewel dit afhankelijk is van de medewerking van de bedrijven, en daarmee risicovoller, zou het mogelijk wel tot direct toepasbare maatregelen voor de sector kunnen zorgen. Daarnaast kan het ook informatie over de waarschijnlijkheid van verschillende mogelijke transmissieroutes leveren.

Datum

10 augustus 2020

Ons kenmerk

0027/2020 LCI/JvD/hvdk/to

Ten slotte beveel ik u aan na te denken over het naleven en controleren van regelgeving voor dergelijke commerciële dierhouderijen, ook om meer inzicht te krijgen in de rattenfokkerij-sector in Nederland, om met deze kennis mogelijk effectiever te kunnen interveniëren indien noodzakelijk voor de volksgezondheid.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIb